

2025 RAMAZAN VAAZ SİLSİLESİ:

29.GÜN

İNSANIN KENDİ KIYAMETİ

(NEFSİN ÇÖKÜŞÜ VE RUHUN DİRİLİŞİ)

YAZAR: ALİ AYKAÇ

أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَالتَّنْظُرُ نَفْسٍ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ

Ey iman edenler! Allah'tan sakının
ve herkes yarına ne hazırladığına baksın.

Haşr, 59/18.

iletişim : (0)541 934 3778 daha fazlası için: www.aliaykac.com

Bu içerik, yazarının izni olmadan kısmen veya tamamen kopyalanamaz ve dağıtılamaz. İlgili yasağa aykırı hareket eden kişiler hakkında, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na göre telif hakları kapsamında yasal işlem başlatılacaktır.

بِسْمِ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ

Hamd, bizleri yoktan var eden, bizleri en güzel surette yaratan, hakikati kavrayabilmemiz için akıl ve irade lütfeden **Yüce Allah'a** ﷺ mahsustur. **Salât ve selâm**, insanlığın en büyük öğretmeni, karanlıkları aydınlatan **Peygamber Efendimiz** ﷺ, onun âline, ashabına ve kıyamete kadar onun izinden giden mü'minlerin üzerine olsun!

Pek Aziz ve Muhterem Müslümanlar,

Hayat, akıp giden bir nehir misali... İnsan, bu nehrin içinde kimi zaman sakın bir akıntıya kapılır, kimi zaman girdaplarda boğulur. Günler birbirini kovalar, takvim yaprakları düşer, saçlar ağarır, yüzler kırışır. Ancak her insan için **bir an vardır ki, işte o an gerçek bir uyanıştır.** O an, gözle görülenden öte bir gerçeğin fark edildiği, hakikatin insanın kalbine bir hançer gibi saplandığı andır. **Peki, insan ne zaman gerçekten uyanır?**

İnsan, ne zaman ki nefsinin aldatıcı perdesi kalkar, işte o zaman uyanır. Çünkü insanın asıl ölümü, **toprağa girdiği gün değil, ruhunun hakikate körleştiği gündür.** Kalbin katılaştığı, vicdanın sustuğu, hakkın sesine kulakların tıkanıldığı an, insanın kendi içinde bir kıyamet yaşadığı andır. Fakat ne zaman ki bir kelime, bir musibet, bir kayıp veya bir uyarı onu sarsar, işte o zaman gaflet uykusundan silkelenir. Allah ﷻ bizleri şu ayetle uyarıyor: ***“Allah’ı unutan ve bu yüzden Allah’ın da onlara kendilerini unutturduğu kimseler gibi olmayın!”***¹

¹ Haşr, 59/19. وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ

Bu ayet, insanın nasıl bir gaflet içinde kaybolabileceğini açıkça gözler önüne seriyor. **Allah'ı unutan insan, aslında kendisini unuttur.** Kim olduğunu, nereden gelip nereye gittiğini, **bu dünyada ne yapması gerektiğini unutmuş bir insan, sadece biyolojik olarak yaşayan, ama ruhen ölü bir varlığa dönüşür.** Ne var ki, her insanın hayatında bir kırılma noktası vardır. Kimi zaman bir dostun sözleri, kimi zaman bir kayıp, kimi zaman bir haksızlık, kimi zaman ise bir ölüm haberi... İşte o an insanın içinde bir fırtına kopar, ruhu uykusundan sıçrar.

İşte bu noktada asıl mesele şudur: **İnsan bu uyanışı nasıl karşılar?** Çünkü hakikatle yüzleşen herkes aynı tepkiyi vermez. Kimileri hakikatin davetini duyunca onu kabul eder, kimileri ise tekrar eski uykusuna dalmak için kulaklarını tıkar. Tıpkı Kur'an'ın tarif ettiği gibi: **“Onlar, zulüm ve kibirlerinden dolayı, aslında içleri kesin olarak inanmış olduğu halde, ayetlerimizi inkâr ettiler.”**²

Kalbin uyanışı, sadece hakikati görmekle değil, onu kabul edip teslim olmakla tamamlanır. **Firavun, denizin kendisini yutacağını anladığında hakikati fark etti, ancak bu fark ediş onun sonunu değiştirmede.** Çünkü hakikati görmek başka, ona boyun eğip yönelmek bambaşkadır. **Gerçek bir uyanış, yalnızca bir farkındalık değil, aynı zamanda bir yöneliş ve dönüşümdür.** Bunun en güzel örneklerinden biri, Ashâb-ı Kirâm'dan Hazret-i Ömer *radiyallahu anh 'ın* Müslüman oluşunda

² Neml, 27/14. وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا

görülür. **Onun hakikate yönelmesine vesile olan, yalnızca işittiği sözler değil, kalbine saplanan ilahi bir hitap olmuştur.**

Hazret-i Ömer *radıyallahu anh* İslam'ın en büyük düşmanlarından biriyken bir gün kılıcını kuşanarak Peygamber Efendimiz'i ﷺ öldürmeye gider. Ancak yolda bir ses duyar: **“Ey Ömer! Sen önce kendi aileni düzelt! Kız kardeşin de Müslüman oldu.”** Bu sözler, Hazret-i Ömer *radıyallahu anh*'in zihninde bir şimşek gibi çakar. Kız kardeşinin evine gider, onu Kur'an okurken bulur. Öfkelenir, onu döver. Ama sonra, kanlar içinde kalan kız kardeşinin şu sözü kalbine saplanır: **“Ömer! Sen ne yaparsan yap, biz bu dinden dönmeyeceğiz!”** Bu sözün ardından Hazret-i Ömer *radıyallahu anh*'in kalbi yumuşar ve yerdeki Kur'an yapraklarını eline alır. Tâhâ Suresi'nin ayetlerini okur: **“Şüphesiz ki Ben, Allah'ım! Benden başka ilah yoktur. O hâlde bana kulluk et ve beni anmak için namaz kıl!”**³

Bu ayet, Hazret-i Ömer *radıyallahu anh*'in kalbine bir hançer gibi saplanır. Artık uyanmıştır. Karanlık, aydınlığa dönmüştür. **O ana kadar gördüğü her şey değişmiştir, çünkü artık o değişmiştir.**

Her insanın içinde, bir Hazret-i Ömer gibi uyanmayı bekleyen bir taraf vardır. Kimileri ölüm döşğinde uyanır ama artık vakit kalmamıştır. Kimileri bir dostunun, yakınının cenazesinde silkelenir ama sonra tekrar unutulur. Kimileri ise **henüz vakit varken, Allah'ın çağrısını duyduğunda harekete geçer.**

³ *Tâhâ, 20/14. إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي*

Asıl soru şudur: **Uyanmamız için illa bir felaket mi gelmesi lazım? İlla bir musibet mi kapımızı çalmalı? İşte asıl mesele budur: Biz uyanmak için neyi bekliyoruz?**

İnsanoğlu gaflet uykusuna daldığında, hakikati görebilmesi için bazen büyük sarsıntılara ihtiyaç duyar. Kalp, nefsin zincirleriyle kuşatıldığında, ruh daralır, vicdan susar, insan kendini kaybeder. **Ancak nefsin çöküşü, ruhun yeniden doğuşuna vesiledir.** Çökmeyen bir nefis, asla tevbenin kapısından geçemez. **Ama neden çöküşü bekleyelim?** Neden ruhumuzun en karanlık anına düşmeden gerçeği göremiyoruz?

Hazret-i Ömer radiyallahu anh İslam'ın en büyük düşmanlarından biriyken, tek bir ayetin kalbine çarpmasıyla en büyük dostlarından biri oldu. O, uyanmak için bir musibet beklemedi; hakikat karşısında kibir göstermedi. Oysa biz, kendimize şu soruyu sormalıyız: **Kaç defa hakikati duyduk da aldırış etmedik? Kaç defa vicdanımızın sesi bize doğruyu fısıldadı da biz susturduk?**

Tevbe, düşmeden önce de mümkündür. Dibe vurmadan da Allah'a yönelmek mümkündür. **Ama biz bunu fark etmek için neyi bekliyoruz?**

Allah ﷻ buyuruyor: ***“Ey iman edenler! Allah'tan sakının ve herkes yarına ne hazırladığına baksın.”***⁴

⁴ *Haşr, 59/18.* أَيْهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَالتَّنْظُرُ نَفْسٍ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ

Bu ayet, bize çok önemli bir gerçeği hatırlatıyor: **Tevbe etmek, sadece geçmiş hataları silmek değil, aynı zamanda Allah’ın sevgisini kazanmaktır.** İnsan hataya düşebilir, günaha saplanabilir, nefesine yenik düşebilir. Ama asıl felaket, hatada ısrar etmek, pişmanlığı ertelemek, tevbe kapısının açık olduğunu bildiği halde ona yönelmemektir. **Çünkü asıl kayboluş, hataya düşmek değil, hatada kalmaktır.** Peygamber Efendimiz ﷺ buyuruyor: *“Ademoğlunun tamamı hata yapar, hata yapanların en hayırlısı ise tevbe edenlerdir.”*⁵

Bu hadis, hataya düşmenin insan olmanın bir parçası olduğunu, ama asıl erdemin, bu hatadan geri dönmek olduğunu öğretiyor. **Tevbe eden insan, ruhunu yeniden diriltir.** O, kendi içindeki karanlığı fark eden ve onu aydınlatmak için mücadele eden kişidir. İşte bu yüzden, **tevbe sadece bir tövbekârın değil, hakikati arayan her insanın yoludur.**

Hazret-i Yunus *aleyhisselâm*, kavmini terk ettiğinde bir bunalımın içine düşmüştü. Allah’ın ﷻ izni olmadan kavmini bırakıp gitti ve bu hatasının neticesinde **bir balığın karnında karanlıklara hapsoldü.** Bu, onun için sadece fiziksel bir hapis değildi; **bu, onun iç dünyasının da bir çöküşüydü.** O karanlıkların içinde, yaptığı hatayı idrak etti, pişmanlık gözyaşlarına boğuldu ve Rabbine yöneldi. İşte o anda, tüm insanlığa kıyamete kadar ışık olacak olan şu duayı etti: *“Senden*

⁵ Tirmizî, *Kıyamet*, 49. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: كُلُّ بَنِي آدَمَ خَطَّاءٌ وَخَيْرُ الْخَطَّائِينَ التَّوَّابُونَ.

başka ilah yoktur! Sen yücesin, şüphesiz ben zalimlerden oldum!”⁶

Bu dua, sadece Hazret-i Yunus aleyhisselâm kurtuluşu değil, **tüm tevbekârların Rabbine dönüş kapısıdır**. Çünkü burada tevbenin üç temel şartı gizlidir: **Hatanın farkına varmak, Allah’ı yüceltmek ve samimi bir şekilde pişman olmak**. Hazret-i Yunus aleyhisselâm, tevbesinde o kadar içtendi ki, Allah ﷻ onun duasını kabul etti ve onu kurtardı. **Bu, bize bir gerçeği anlatıyor: İnsan ne kadar derin bir çöküş yaşarsa yaşasın, Allah’a yöneldiği anda kurtuluş yakındır.**

Dünya, aldatıcı bir surette dönerken insanı da içine çeker. Günlük telaşlar, geçici sevinçler, sahte mutluluklar ve nefsin hoşlandığı eğlenceler insanı gerçeklerden uzaklaştırır. **Ama her insan, hayatında bir kez de olsa ruhunun derinliklerinden gelen o soruyu duyar: “Ben nereye gidiyorum?”** İşte o an, insanın kendi içindeki kıyametidir. Kendi hakikatiyle yüzleştiği, ebedi hayatı düşünmeye başladığı andır. **Peki, bizler bu kıyameti yaşamadan önce uyanabilecek miyiz?** Allah ﷻ buyuruyor: ***“Ey iman edenler! Allah’tan sakının ve herkes yarına ne hazırladığına baksın.”⁷***

Bu ayet, bize şunu soruyor: **Yarına ne hazırladın?** Bugün, Allah’ın huzuruna çıkacak olsan, elinde ne götüreceksin? **Tevben**

⁶ Enbiya, 21/87. لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

⁷ Haşr, 59/18. أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَالتَّانُظُرْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ

var mı? Günahlarının affını diledin mi? Kalbini kirlerden arındırdın mı? İnsan, kendisini hesaba çekmezse, bir gün hesaba çekildiğinde büyük bir pişmanlık yaşayacaktır. Hazret-i Ömer radiyallahu anh buyuruyor: “*Hesaba çekilmeden önce kendinizi hesaba çekin.*”

Bir gün vakit dolacak. Hayatın renkleri solacak, dostlar dağılacak, dünya kapılarını yüzüne kapayacak. İşte o an, insana sadece Allah ile olan bağı kalacak. **O bağı güçlü olması için, daha şimdiden ruhu diriltmek gerek!** Tevbe, insanın ruhunu ölüm gelmeden önce diriltmesidir. Gerçek kıyamet gelmeden önce, kendi iç kıyametini yaşamak, gaflet uykusundan silkelenmektir. Unutmayalım ki nefsin çöküşü olmadan, ruh asla dirilemez!

Rabbimiz! Bizleri, gaflet uykusundan uyanan, kalplerini hakikate açan, nefsinin senin rızanla terbiye eden kullarından eylesin!

Rabbimiz! Bizleri, musibetlere düşmeden tövbe eden, felaketleri beklemeden sana yönelen ve seni anmadan bir an bile yaşamayan kullarından eylesin! (Âmin!..)

وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، الفاتحه